

# Heilige Liduina van Schiedam, al meer dan zes eeuwen vereerd



Het beeld van de H. Liduina van Schiedam in 'haar' kapel in de basiliek.

**In de serie bedevaartplaatsen in het bisdom Rotterdam richten we onze blik in dit nummer op Schiedam, waar de Heilige Liduina wordt vereerd. "Het mag een wonder heten dat ter ere van een jong Schiedams meisje van eeuwen geleden de kerk tot basiliek is verheven," zegt mgr. Vismans, pastoor van de Liduina Basiliek.**

Officieel heet de kerk 'Basiliek van de Heilige Liduina en Onze Lieve Vrouw Rozenkrans'. De vroegere H. Liduinakerk is in 1967 gesloten wegens teruglopend kerkbezoek en te hoge onderhoudskosten. De naam 'Sint Liduina' is toen toegevoegd aan de Onze Lieve Vrouw Rozenkranskerk aan de Singel in Schiedam.

Op 18 juni 1990 – honderd jaar na de heiligverklaring van Liduina – verleent paus Johannes Paulus II aan de kerk de eretitel van 'basilica minor', omdat zich hier de stoffelijke resten bevinden van Liduina, de enige vrouwelijke Noord-Nederlandse heilige. De Heilige Liduina in Schiedam is de enige basiliek in het bisdom Rotterdam.

## Patrones van schaatsers

Mgr. Vismans (74) is sinds 1981 pastoor van de Heilige Liduina en Onze Lieve Vrouw Rozenkransparochie. "Aanvankelijk had ik helemaal niets met Liduina, maar na zoveel jaren is de relatie gegroeid en ben ik met haar gaan leven", vertelt hij. "Het kan ook bijna niet anders. Afgezien van wat er allemaal rond Liduina in onze kerk is te beleven, leeft zij ook in heel Schiedam, in straatnamen, de Liduinadagtocht van de VVV. Er zijn ook veel meisjes en vrouwen die Liduina heten. Bovendien word ik regelmatig gevraagd om te komen vertellen over Liduina." Vismans is een keer via het Ministerie van Buitenlandse Zaken in contact gekomen met mensen uit Toron-

to. Die zochten een afbeelding van Liduina voor hun nieuwe schaatshal. De heilige Liduina heeft onder meer schaatsen als attribuut en wordt zo gezien als patrones van schaatsers. Maar bovenal is Liduina de patrones van chronisch zieken en lijdenden; in Nederland zijn veel zieken- en verpleeghuizen, met de naam Liduina, zoals bijvoorbeeld in Warmond.

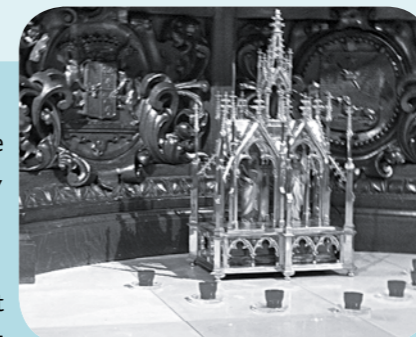
## Pelgrims uit Leiden

De pelgrimage is wat teruggelopen, maar er komen nog steeds groepen bedevaartgangers. Pastoor Vismans: "Onlangs is er nog een groep geweest uit Leiden met pastoor Smith en kapelaan Remery. Ook groepen van de Katholieke Invalidenbond Sint Liduina uit Leiden en omstreken komen regelmatig." Vismans vertelt dat nog steeds veel mensen zich gesterkt weten of beter worden door voorspraak van Liduina, maar wonderen worden niet meer geboekstaafd.

## Sterke vrouwen

Liduina leeft in 'haar' kerk: in een speciale kapel, in de glas-in-lood-

ramen, de reliekschrijn met botresten, en op diverse schilderijen. Er hangt ook een schilderij in de kerk met pastoor van Leeuwen, die met de reliekschrijn bij de zetel van paus Leo XIII knielt (zie foto hieronder); deze paus heeft in 1890 het decreet van de heiligverklaring van Liduina uitgevaardigd. In de stad Schiedam staat Liduina nog steeds in de belangstelling. Dit jaar wordt speciaal aandacht besteed aan 'Sterke Vrouwen': aan de heilige Liduina en aan gravin Aleida van Henegouwen, van wie Schiedam in 1275 stadsrechten kreeg.



Mgr. P.M. Vismans, pastoor van de Liduina-basiliek te Schiedam.

## Feestdag Liduina: 26 april

De feestdag van Liduina wordt veertien dagen na Pasen gevierd, dit jaar op 26 april. In de Liduina Basiliek wordt dan een plechtige Eucharistieviering gehouden, die altijd heel goed wordt bezocht. Eind van de middag houdt de Broederschap van de Heilige Liduina een vesperviering, waarbij de relieken door de kerk worden gedragen. Hierna is een Stille Omgang langs belangrijke plaatsen in het leven van Liduina.

## 'Heilig Hout'

Voor het volgende artikel in deze serie bedevaarten in ons bisdom gaan we naar Den Haag en Dordrecht. Twee plaatsen waar – onder meer – fragmenten van het kruis waaraan Christus is gestorven worden vereerd.

## De heilige Liduina van Schiedam, een korte geschiedenis

De val op het ijs tijdens het schaatsen Liduina wordt geboren op Palmzondag. Haar moeder krijgt weëën tijdens het lezen van het lijdensverhaal tijdens de Palmzondagviering. Liduina sterft op 'derde' Paasdag. Pastoor Vismans: "Zo staat haar leven in het teken van het Kruis en de Verrijzenis." Liduina van Schiedam is een lokale heilige. Als vijftienjarig Schiedams meisje komt ze bij het schaatsen met leeftijdgenootjes in 1396 (of 1397) ten val. Daarbij breekt ze een rib en deze breuk wil niet genezen. Haar toestand verslechtert en in 1399 wordt ze blijvend bedlegerig. Ze denkt na over het lijden van Christus. Uiteindelijk krijgt ze hierover eind 1412 een visioen waarin Christus haar de communie geeft, maar de priester aan wie ze dit vertelt gelooft haar niet. Hij beschouwt haar als een hysterica. Als hij dat vanaf de preekstoel zegt, wordt het volk woedend en vernielt zijn pastorie. Liduina voor-

spelt dat hij de pest krijgt en dat gebeurt ook. Deze consternatie leidt tot een kerkelijk onderzoek, dat de echtheid van het visioen bevestigt.

## Liduina vereerd als heilige

Sindsdien wordt Liduina al tijdens haar leven vereerd als heilige en komen van heinde en verre pelgrims naar Schiedam. De hoeveelheid bedevaartgangers, ook uit het buitenland, neemt toe als het stadsbestuur van Schiedam rond 1420 een oorkonde opstelt waarin de precaire toestand van Liduina wordt beschreven. De geschenken die ze krijgt geeft ze aan de armen. Begin 1433 krijgt Liduina visioenen waarin ze een rozenstruik ziet groeien; een engel voorspelt haar sterven als de struik volgroeid is. Dit gebeurt ook, op 14 april 1433. Ze wordt begraven op het kerkhof van de Sint Jan de Doperkerk in Schiedam, de kerk waar ze als jong meisje vaak naar toe ging om te

bidden bij het miraculeuze beeld van Onze Lieve Vrouw. Deze kerk bestaat nog steeds, als Hervormde Kerk.

## De relieken van de Heilige Liduina

Na haar dood duurt haar verering voort en wordt melding gemaakt van wonderen, zoals de verijdeling in 1489 van een aanval van opstandelingen op Schiedam. Op de dinsdag na Pasen komen steeds veel pelgrims uit het graafschap Holland en de gaven worden naar het voorbeeld van Liduina aan de armen uitgedeeld. In 1572 nemen de protestanten Schiedam in en komt er een einde aan de openbare verering van Liduina, maar de katholieken vergeten haar niet. In 1615 slagen enkele katholieken erin om stoffelijke resten van Liduina op te graven en ze in veiligheid te brengen in de Zuidelijke Nederlanden. In 1626 wordt een deel van de relieken overgebracht naar een karmelietessenklooster in Brussel.

## Opleving van de verering van Liduina

Pas in de negentiende eeuw komt de publieke verering van Liduina weer op gang. Als men in 1862 in het bezit

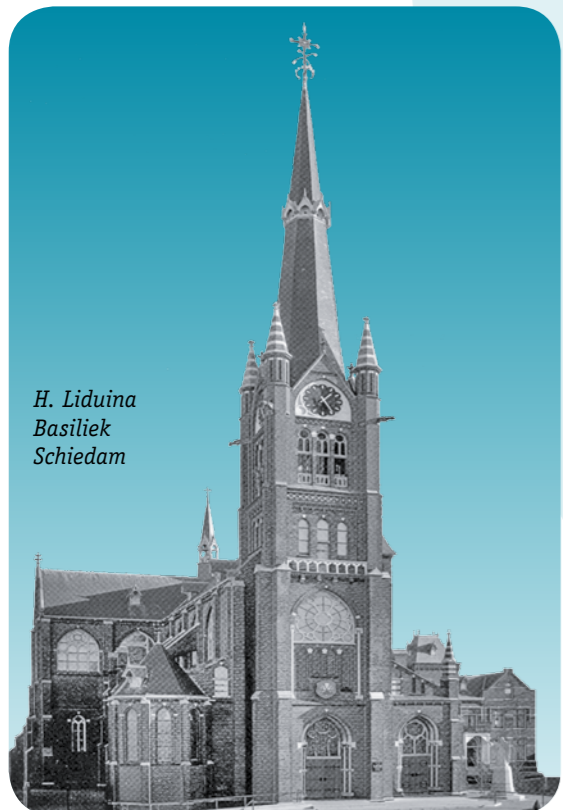
komt van haar grafzerk en in 1871 de Brusselse karmelietessen enkele relieken afstaan, krijgt het proces tot heiligverklaring in Rome een impuls. Geestelijken in Schiedam zijn hiermee al vanaf 1836 mee bezig. Liduina's heiligverklaring in 1890 door paus Leo XIII zorgt voor een nieuwe nationale opleving van haar verering. Het vijfde eeuwfeest van haar overlijden in 1933 is een groots landelijk evenement. De groepsbedevaart uit Leiden schijnt zich te hebben onderscheiden: in 1948 komen zij met de intentie om Sint Liduina te vragen om voorspraak 'dat Nederland van communistische invloeden gespaard mogen blijven'.

## Bronnen:

Peter Jan Margry en Charles Caspers, 101 Bedevaarten in Nederland, uitgeverij Bert Bakker 2008, Eric Vercruyssen, Liduina Basiliek Schiedam, uitgeverij Colomba 2006, Stijn van der Linden, De Heiligen, uitgeverij Contact, 2002, www.meertens.knaw.nl.

## Liduina in Leiden

In de Sint-Petruskerk is in 1958 een Liduinakapel gebouwd. De bouwpastoor van de huidige Petrus, pastoor Beukers, kwam uit Schiedam en was een groot vereerder van Liduina. Het was bij de bouw van de Petrus in de jaren dertig al de bedoeling dat de kapel er kwam, maar die werd toen wegbezuinigd. De bloemmotieven in de ramen zijn geïnspireerd op Liduina: passiebloemen, lelies en rozen. En aan de Zoeterwoudse-singel staat het Sint Lidwinahuis, oorspronkelijk gebouwd als school en internaat voor 'zwakzinnige voogdijmeisjes'.



H. Liduina Basiliek Schiedam